

TYÖVAATETUS JA ULKOASU

Tämän ohjeen tarkoituksena on yhtenäistää työvaatetuksen käyttöä, varmistaa turvallinen, hygieeninen ja ammatillinen toimintaympäristö sekä tukea potilas- ja asiakasturvallisuutta, hyvää käsihygieniaa ja infektioiden torjuntaa. Työvaatetuksella edistetään lisäksi henkilöstön tunnistettavuutta ja vahvistetaan organisaation yhtenäistä ilmettä.

Ohjetta noudatetaan sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköissä. Ohje koskee työntekijöitä ja opiskelijoita, jotka osallistuvat potilas- tai asiakastyöhön tai työskentelevät potilas- ja asiakastiloissa. Lisäksi ohjetta sovelletaan kaikissa yksiköissä, joissa työnantaja tarjoaa työvaatteet henkilöstön käyttöön. Ohje kokoaa yhteen työvaatetuksen käytön, suojavaatetuksen, hygienian ja ulkoasun keskeiset periaatteet. Yksikkökohtaisia tarkentavia ohjeita noudatetaan tämän ohjeen rinnalla.

Työ- ja suojavaatetus

Työnantaja hankkii työtehtävissä tarvittavat työ- ja suojavaatteet sekä vastaa niiden huollosta ja pesettämisestä. Työvaatteita ei saa pestä kotona. Työvaatteet puetaan ja riisutaan työpaikalla. Työvaatteissa ei kuljeta työmatkoilla eikä niitä käytetä vapaa-ajalla. Työvaatteissa saa liikkua työyksikön ulkopuolella ja sairaalan piha-alueella vain, kun työtehtävät sitä edellyttävät.

Puhdas työvaate haetaan työvaatevarastosta. Työvaatteita ei säilytetä pukukaapeissa, vaan niiden tulee olla jatkuvassa kierrossa työvaatteiden riittävyyden varmistamiseksi.

Työntekijän velvollisuutena on käyttää työ- ja suojavaatetusta annettujen ohjeiden mukaisesti sekä huolehtia henkilökohtaisesta hygieniastaan työvuoron aikana. Hajusteiden käyttö on kielletty työaikana.

Työasun käyttö ja vaihtaminen

Työaikana käytetään työnantajan tarjoamaa työasua. Työasun tulee olla puhdas, siisti, ehjä ja työtehtävään soveltuva. Työasu sekä mahdolliset päähineet, kuten huivit vaihdetaan aina vuoron alkaessa sekä tarvittaessa. Likainen tai eritteillä tahriintunut työasu vaihdetaan välittömästi puhtaaseen.

Potilasvaatteita ei saa käyttää työvaatteina. Kertakäyttöisiä työvaatteita käytetään vain tilanteissa, joissa työtehtävä tai hygieniavaatimukset sitä edellyttävät.

Potilas- ja asiakastyössä noudatetaan kynärvarret paljaina -periaatetta, jotta käsihygienia voidaan toteuttaa asianmukaisesti. Pitkät hihat, esimerkiksi lääkärin takissa, kääritään vähintään kynärtaipeen yläpuolelle. Työhousujen puntit pidetään alhaalla eikä niitä kääritä sääreen.

Vilutakit

Joissakin toimipisteissä on saatavilla työnantajan tarjoamia vilutakkeja. Pitkähihaista vilutakkia ei käytetä välittömässä asiakas-, potilas- eikä välinehuoltotyössä. Boleromallista lyhythihaista vilutakkia voidaan käyttää asiakas-, potilas- ja välinehuoltotyössä yksikön toimintakäytäntöjen mukaisesti. Boleroita ei kuitenkaan käytetä erityisten varotoimien yhteydessä. Omia neuletakkeja, huppareita, pipoja tai vastaavia vaatekappaleita ei saa käyttää työasun osana.

Yleistyövaate

Suurin osa henkilökunnasta käyttää yleistyövaatetta. Yleistyövaatteita käytetään yksiköissä, joissa työ tehdään sisätiloissa ja joissa aseptiset vaatimukset ovat tavanomaiset. Työasuun kuuluvat housut ja ensisijaisesti tunika. Työntekijät voivat valita käytettävän värin saatavilla olevista vaihtoehtoista. Yksikkökohtaisia värikoodeja ei ole käytössä.

Työpistekohtaiset asut

Työpistekohtaisia asuja käytetään tehtävissä, joissa työn luonne, aseptiikkavaatimukset tai työympäristö edellyttävät yleistyövaatteesta poikkeavaa työasua. Työasteasuun voi kuulua myös työnantajan tarjoamia sukkia, T-paitoja, liivejä ym. yksikön käytännön mukaisesti.

Vihreä mikrokuituinen työasu

Vihreää mikrokuituista työasua käytetään yksiköissä, joissa aseptiset tai tekniset vaatimukset ovat tavanomaista korkeammat. Työasua käytetään seuraavissa yksiköissä:

- Leikkausyksikkö
- Synnytysyksikkö
- Sydäntutkimusyksikkö
- Sydänvalvonta
- Aivohalvausyksikkö
- Teho- ja valvontahoidon yksikkö
- Dialyysi
- Silmäyksikön leikkaussalitoiminta
- Välinehuolto
- Sädehoito
- Ratamon hoitokeskus

Kotiin vietävien palveluiden työasu

Kotiin vietävien palveluiden työasuun kuuluvat työtehtävän mukaan T-paita, housut, liivi, esiliina ja tarvittaessa ulkotakki. Työasu voi olla joko työpisteen yhteiskäytössä oleva tai työntekijälle henkilökohtaisesti nimetty.

Työpisteen yhteiskäytössä olevia asuja käytetään kotihoidon yksiköissä, kuntoutuksen liikkuvissa palveluissa ja kotisairaaloiminnassa. Henkilökohtaisesti nimettyjä työasuja käytetään apuvälineyksikön työntekijöiden kotikäynneillä.

Mikäli työ sisältää kotikäyntejä kohteisiin, joissa työvaatetuksen käyttöä pidetään työturvallisuuden, hygienian tai työolosuhteiden vuoksi tarpeellisena, voidaan käyttää kotiin vietävien palveluiden työasua. Työasun tarve arvioidaan työyksikössä tehtäväkohtaisesti.

Ulkotyön ja huoltotehtävien työasut

Ulkotyön ja huoltotehtävien työasu määräytyy työtehtävän mukaan. Työvaatteet ovat henkilökohtaisia. Ulkotyön ja huoltotehtävien työasuja käytetään seuraavissa tehtävissä:

- Ensihoito
- Ulkotyön ohjaaja
- Työtoiminnan ulkotyö
- Autonkuljettaja
- Apuvälinemekaanikko

Liivit ja esiliinat

Liivejä voidaan käyttää työasun päällä tai huomioliiveinä ulkoasun yhteydessä. Huomioliivejä käytetään työtehtävissä, joissa näkyvyys tai turvallisuus sitä edellyttää, esimerkiksi sokri-, päivätoiminta- ja työtoimintatehtävissä.

Lääkäreiden työvaatetus

Valkoisen lääkärintakin alla käytetään ensisijaisesti yleistyövaatetta tai työpistekohtaista vaatetusta työyksikön toiminnan mukaisesti.

Omien vaatteiden käyttö

Omia vaatteita käytetään seuraavissa tehtävissä:

- Sosiaalityö, pois lukien sairaalaympäristö
- Vammaispalvelujen avopalvelut
- Psykiatrian avopalvelut, pois lukien yleissairaalapsykiatria
- Välitöntä asiakas- ja potilastyötä tekemättömät toimistotyöntekijät
- Palveluohjaajat
- Asiakasohjaajat
- Monialaiset työelämäpalvelut
- Tuettu asuminen
- Muistikoordinaattorit

Omien vaatteiden käytöstä ei makseta erillistä korvausta.

Kertakäyttösuojaimet

Kertakäyttösuojaimia käytetään työvaatteiden lisäksi tilanteissa, joissa on riski altistua verelle, eritteille, tartuntavaarallisille mikro-organismeille tai muulle biologiselle materiaalille. Suojainten käytöllä suojataan sekä työntekijää että potilasta tai asiakasta.

Käsihygieniaan vaikuttavat tekijät

Käsihygieniassa noudatetaan voimassa olevaa ohjetta. Ohje koskee kaikkia työntekijöitä, jotka työskentelevät tai liikkuvat potilaita, asukkaita tai asiakkaita hoitavissa yksiköissä. Rannekellot, käsikorut, rannekkeet, sormukset sekä kynsilakka, teko-, geeli- ja rakennekynnet ovat kiellettyjä. Kynnet pidetään lyhyinä, siisteinä ja puhtaina.

Hiukset

Hiukset pidetään puhtaina ja siisteinä. Pitkät hiukset pidetään työaikana kiinni siten, etteivät ne kosketa potilasta, asiakasta, työvälineitä tai hoitoympäristön pintoja.

Korut ja limakalvon läpäisevät korut

Korujen tulee olla helposti puhdistettavat ja tarvittaessa desinfioitavat sekä niin pienet, ettei synny riskiä niiden koskettamisesta potilaaseen. Limakalvon läpäisevät korut eivät saa haitata hyvää hygieniää tai lisätä eritteiden leviämisen riskiä. Mikäli korun arvioidaan heikentävän turvallista työskentelyä, sovitaan tarkoituksenmukaisista suojautumiskeinoista, kuten suu-nenäsuojuksen käytöstä.

Sukat ja jalkineet

Työssä käytetään sukkia. Työnantaja tarjoaa sukat silloin, kun ne kuuluvat yksikön työpisteasuun. Lisäksi työssä käytetään puhtaita, työtehtävään soveltuvia sisäjalkineita. Jalkineiden tulee olla helposti puhdistettavat. Verellä tai eritteillä tahriintuneet jalkineet puhdistetaan välittömästi.

Toimikortit, avainketjut ja kaulanauhat

Toimikortin ensisijainen kiinnitystapa on klipsi työasun rintamuksessa tai taskun reunassa. Jos toimikorttia käytetään kaulanauhassa, nauha ei saa koskettaa potilasta tai asiakasta hoito- tai tutkimustilanteissa. Nauhan tulee olla helposti puhdistettava ja se tulee puhdistaa säännöllisesti. Vaikeasti puhdistettavia koristeellisia nauhoja, kuten helminauhoja, ei käytetä potilas- ja asiakastyössä.

Vastuut

Työntekijä vastaa siitä, että	Esihenkilö vastaa siitä, että	Työnantaja vastaa
- noudattaa tätä ohjetta työssään - käyttää työvaatetusta asianmukaisesti - huolehtii henkilökohtaisesta hygieniastaan - ilmoittaa havaitsemistaan puutteista tai epäkohdista esihenkilölleen	- henkilöstö perehdytetään ohjeeseen - ohje on henkilöstön saatavilla - ohjeen noudattamista seurataan osana päivittäistä toimintaa havaittuihin poikkeamiin puututaan yhdenmukaisesti	- työ- ja suojavaatetuksen hankinnasta - työvaatteiden huollosta ja pesettämisestä - työn edellyttämien suojainten saatavuudesta - turvallisen työympäristön järjestämisestä

Lisäohjeet

Tämän ohjeen lisäksi noudatetaan:

- Käsihygieniaoohjetta
- infektioiden torjuntaohjeita
- suojainten käyttöä koskevia ohjeita
- yksikkökohtaisia hygieni- ja pukeutumisohjeita

Hyväksyntä

Tuula Rajaniemi, johtajaylilääkäri

Anu Salonen, sosiaalityön palvelujohtaja

Mari Kuusisto, johtajaylihoitaja

Anneli Harjunpää, infektioylilääkäri